ROK X

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nº 13

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LIPCA 1935 ROKU

FUNDACJA STYPENDJALNA IMIENIA MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

Zarząd Związku Przemysłu Chemicznego na posiedzeniu w dniu 13 czerwca r. b. postanowił w trwały sposób uczcić pamięć Marszałka Józefa Piłsudskiego przez zebranie funduszu stypendjalnego Jego imienia. W tym celu Zarząd wyłonił specjalną Komisję w składzie pp. Prezesa Inż. Feliksa Wiślickiego, Prof. Dr. Józefa Zawadzkiego i Dr. Inż. Jana Prota, której zlecił opracowanie odpowiedniego statutu.

Zręby statutowe zostały sformułowane jak następuje:

Związek Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej, chcąc niezależnie od udziału w zbiórce ogólno-narodowej pozostawić trwały dowód czci dla Marszałka Piłsudskiego w dziedzinie najbliższych sobie zagadnień życia państwowego zbiera fundusz, przeznaczony na utworzenie Fundacji imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego w celu udzielenia stypendjów chemikom, studentom wyższych uczelni.

§ 1. Wymieniona wyżej Fundacja nosi nazwę Fundacja Stypendjalna imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego, jest osobą prawną, siedzibą jej Zarządu jest miasto stołeczne Warszawa.

§ 2. Majątek Fundacji składa się początkowo z określonej sumy złotych.

§ 3. Odsetki z majątku Fundacji będą obracane na płatne co roku w ratach ustalanych przez Zarząd Fundacji stypendjum w określonej wysokości dla zasługującego na poparcie studenta chemika jednej z wyższych uczelni. W razie, gdyby odsetki z majątku Fundacji i ewentualne zwroty od dawnych stypendystów, przekraczały sumę potrzebną na jedno stypendjum w ciągu roku, Zarząd Fundacji ustanowi dalsze stypendja, określając jednocześnie w zależności od wysokości sum rozporządzalnych zasady i terminy ich wypłacania.

§ 4. Stypendja mogą być zależnie od uznania Zarządu Fundacji zwrotne i bezzwrotne. W przypadku udzielenia stypendjum zwrotnego, stypendysta składa przed otrzymaniem stypendjum zobowiązanie na piśmie zwrotu stypendjum. Wysokość rat zwrotnych i terminy ich spłacania ustalać będzie Zarząd Fundacji w porozumieniu z b. stypendystą.

§ 5. Zarząd Fundacji sprawuje Komisja Stypendjalna, składająca się z: 1) Prezesa, pierwszego viceprezesa i dyrektora Związku Przemysłu Chemicznego, oraz 2) z dwóch profesorów wyższych uczelni, zaproszonych przez Zarząd Związku.

§ 6. Do uprawnień i obowiązków Komisji Stypendjalnej należy:

1) Administrowanie majątkiem Fundacji,

2) Decydowanie o przyjęciu darowizn i zapisów na rzecz Fundacji,

3) Lokowanie majątku Fundacji z bezpieczeństwem prawnem (pupilarnem) w sposób jaknajkorzystniejszy, zgodnie z obowiązującemi przepisami,

4) Wyznaczanie ze swego grona prawnego zastępcy interesów Fundacji,

5) Przeznaczanie stypendjów, zgodnie z postanowieniami § 3 i 4 statutu, podnoszenie dochodów, oraz ustalanie wysokości rat podlegających zwrotowi.

6) Opracowywanie regulaminów i przedkładanie ich do zatwierdzenia Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,

7) Przedkładanie Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego corocznie z końcem roku akademickiego sprawozdania z działalności Zarządu i zużytkowania dochodów.

O naszej inicjatywie został poinformowany Naczelny Komitet Uczczenia Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego, działający pod przewodnictwem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Związek Przemysłu Chemicznego zwrócił się do kierowników zrzeszonych firm o przyczynienie się do zebrania funduszu, którego doniosłość jest zupełnie zrozumiała. Czyż bowiem istnieje piękniejszy ze strony przemysłu chemicznego sposób uczczenia pamięci największego człowieka, jakiego Polska wydała na przestrzeni wieków, niż umożliwienie młodym chemikom prowadzenie studjów wyższych przez korzystanie z Fundacji imienia Marszałka Piłsudskiego.

STOISKO „BORUTY" W POCIĄGU-WYSTAWIE

Wśród licznych stoisk przemysłu chemicznego w Pociągu-Wystawie, który wyruszył na wędrówkę po ziemiach polskich, szczególną uwagę zwraca stoisko Sp. Akc. „Boruta" w Zgierzu. W stoisku tem zgromadzone są eksponaty w zakresie półproduktów, barwników, środków pomocniczych dla włókiennictwa i chemicznych środków obrony przeciwgazowej, ponadto zaś wystawione jest w interesującym układzie drzewo genealogji chemicznej produktów, przez „Borutę" wytwarzanych.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Centralny Związek Średniego i Drobnego Przemysłu w Polsce przystąpił do wydawania własnego organu, którego numer pierwszy pod nazwą „Przemysł Polski" ukazał się z datą majową roku bieżącego.

Zeszyt ten zawiera kilka programowych artykułów, wskazujących cele i zadania średniego i drobnego przemysłu w Polsce, zwracając między innemi uwagę, że dekoncentracja średniego przemysłu umożliwia racjonalne rozlokowanie terytorjalne.

Witając z radością powstanie organu prasowego średniego przemysłu, który reprezentowany też jest przez wiele warsztatów przemysłowej pracy chemicznej, wchodzących w skład Związku Przemysłu Chemicznego: życzymy „Przemysłowi Polskiemu" najpomyślniejszego rozwoju.

W wydawnictwach Seminarjum Ekonomiczno-Skarbowego Uniwersytetu Warszawskiego ogłoszony został tom I pracy Bolesława Kłapowskiego „Zrzeszenia przedsiębiorstw w przemyśle górniczym i fabrycznym ziem polskich". Tom pierwszy obejmuje materjały, dotyczące izb i stowarzyszeń. Praca pojęta jest w sposób rejestrujący istniejące zrzeszenia przemysłowe, pod kątem widzenia rozwoju zrzeszeń, cech ustrojowych, wreszcie celu i metody działania; natomiast działalność zrzeszeń nie jest poddana krytycznej ocenie, co zresztą autor w założeniu swojem wykluczył z zakresu pracy. Tom drugi objąć ma kartele, związki pracodawców i inne formy współpracy przedsiębiorstw przemysłowych.

Zarząd Główny Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej wydaje w celach propagandowych dwutygodnik „Lot i Obrona Przeciwlotniczo-Gazowa Polski", oraz miesięcznik „Przegląd Obrony Przeciwlotniczej i Przeciwgazowej — biuletyn gazowy", które mają na celu przygotowanie społeczeństwa do obrony kraju. Doceniając wielką doniosłość wydawania wspomnianych czasopism, wzywamy członków Związku Przemysłu Chemicznego do zaprenumerowania ich, zwłaszcza że koszt prenumeraty jest niewysoki i wynosi 16 zł. rocznie. Prenumeratę wpłacać należy do P. K. O. na konto Nr. 20040.

Związek Hut Szklanych w Polsce przystąpił do wydawania czasopisma „Przemysł Szklany", poświęconego bieżącym informacjom zarówno w zakresie techniki szklarskiej, jak w dziedzinie informacyj ekonomicznych. Ukazały się dotychczas dwa numery czasopisma z datą 5 i 20 czerwca r. b. „Przemysłowi Szklanemu" składamy życzenia najpomyślniejszego rozwoju.

KRONIKA

Zrzeszone w Związku Przemysłu Chemicznego przedsiębiorstwa otrzymują od firm zagranicznych, z któremi pozostają w stosunkach handlowych, wyrazy żalu i kondolencji spowodu śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Dn. 18 czerwca 1935 odbyło się na Zamku Królewskim w Warszawie, w obecności Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, drugie plenarne posiedzenie Komitetu Budowy Muzeum Przemysłu i Techniki. Na posiedzeniu tem — po wygłoszeniu ogólnego referatu przez Dyrektora Muzeum, p. Inż. Jackowskiego — poszczególni przedstawiciele przemysłu składali deklaracje, dotyczące ofiar na rzecz budowy gmachu Muzeum w formie: żelaza, cegły, cementu, drzewa i szkła.

Dn. 13 czerwca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na

którem zapoznano się z bieżącą działalnością Związku, w szczególności na odcinku spraw tłuszczowych.

Dn. 29 maja r. b. odbyło się uroczyste otwarcie Pociągu - Wystawy, zorganizowanego przez Centralne Towarzystwo Popierania Wytwórczości Krajowej. Pociąg wyruszył już w pierwszą podróż okrężną, celem zapoznania najszerszych warstw ludności w Polsce z produktami polskiej wytwórczości. W Pociągu - Wystawie bierze udział wiele firm chemicznych.

W biurze Związku Przemysłu Chemicznego są do przejrzenia materjały, dotyczące sprawy oddymiania miast.

Ogłoszone zostało krótkie sprawozdanie z działalności Polskiego Komitetu Normalizacyjnego za dziesięciolecie 1924 — 1934. Ze sprawozdania wynika, że w ciągu ubiegłego dziesięciolecia Polska ogłosiła 924 normy, stając w ten sposób na piątem miejscu w gronie państw europejskich pod względem ilości wydanych norm i przepisów. Przed Polską figuruje Rosja (6.500 norm), Niemcy, Francja i Szwajcarja.

W sprawozdaniu bardzo dodatnio oceniona jest rola Związku Przemysłu Chemicznego, który — cytując dosłownie sprawozdanie — „przyczynił się do unormowania szeregu przemysłowych artykułów chemicznych, dając dodatkowo pionierską pracę metod badania wybarwień materjałów włókienniczych, która wzbudziła znaczne zainteresowania zagranicznych sfer przemysłowych".

W ciągu ostatnich paru lat mieliśmy do zanotowania fakt, że większe ubezpieczalnie społeczne zakładały laboratorja, które poza działalnością zwykłego laboratorjum aptecznego zaczęły się zajmować również wytwórczością leków i specyfików farmaceutycznych, wykraczając znacznie poza zakres właściwych swych czynności. Wytwórnie ubezpieczalni, konkurując z prywatnym przemysłem farmaceutycznym, korzystają przytem z sytuacji uprzywilejowanej, gdyż nie płacą podatków i nie podlegają rygorystycznym przepisom Ministerstwa Opieki Społecznej, regulującym obrót specyfików. Ograniczając zaś odpowiednio swych lekarzy w dowolnym wyborze środka leczniczego, zmuszają ich do stosowania swoich wyrobów.

W zamierzonej obecnie reformie ubezpieczeń społecznych należy się spodziewać, iż również nadmiernie rozbudowane laboratorja ubezpieczalni społecznych zostaną ograniczone w swej działalności i przestaną konkurować z przemysłem prywatnym, którego warsztaty nie są dziś wykorzystane w całej rozciągłości i mają utrudnione podjęcie nowych fabrykacyj, wymagających większych nakładów celem dalszego uniezależnienia się od zagranicy.

W sprawie tej Związek Przemysłu Chemicznego R. P. wystosował memorjał do Pana Ministra Opieki Społecznej.

W dniu 23 maja r. b. odbył się w Warszawie Pierwszy Zjazd Producentów Wyrobów Ogniotrwałych w Polsce. Zjazd ten był zorganizowany w zamkniętem gronie tylko producentów, zgromadził ponad 20 reprezentantów poszczególnych zakładów. Zebrani, po wysłuchaniu szeregu referatów gospodarczych i fachowych, powzięli rezolucję, zmierzającą do skonsolidowania wysiłków poszczególnych wytwórni nad ulepszeniem produkcji, ujednostajnieniem warunków technicznych dostaw i t. p.

Uczestnicy Zjazdu zwiedzili pracownię i wystawę prac uczniów Wydziału Ceramicznego Państwowej Szkoły Chemiczno - Przemysłowej w Warszawie, gdzie zapoznali się z metodami kształcenia przyszłych techników - ceramików.

Następny Zjazd uchwalono zorganizować w jednym z większych ośrodków przemysłowych, najdalej w początkach 1936 roku.

W dniach 25 — 28 czerwca r. b. odbył się w Bydgoszczy i w Inowrocławiu XVII Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich. Program Zjazdu — obok szeregu odczytów i wykładów — objął również zwiedzenie gazowni i wodociągów w Bydgoszczy, gazowni, elektrowni i solanek w Inowrocławiu, tudzież fabryk „Kabel Polski" i „Karbid Wielkopolski" w Bydgoszczy.

Związek Przemysłu Chemicznego w dniu otwarcia Zjazdu przesłał telegraficzne życzenia pomyślnych obrad i rozwoju Zrzeszenia Gazowników Polskich oraz Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskiem.

Instytut Narodowy Przemysłu Fermentacyjnego w Brukseli (130-a. Bld. Maurice Lemonnier) zwraca naszą uwagę na rozwijającą się coraz więcej pracę i zakres działalności Instytutu, podnosząc pożytek przeprowadzania studjów uzupełniających w zakresie fermentacji na terenie Instytutu Belgijskiego.

Stowarzyszenie Techników Polskich w Warszawie zwraca uwagę na działające przy Stowarzyszeniu biuro informacyj bibljografji technicznej, które posiada zbiór notatek bibljograficznych w ilości ok. 130.000 kartek o publikacjach technicznych, drukowanych w językach europejskich we wszystkich czasopismach technicznych świata. Zbiory bibljograficzne obejmują: w zakresie polskiej literatury technicznej — dane od r. 1919; w zakresie literatury wszechświatowej — od r. 1930, a za lata 1879 — 1929 materjały w opracowaniu. Ponadto polska literatura chemiczna opracowana jest od początku XX stulecia.

Zwracamy uwagę przemysłu chemicznego na tę ciekawą dokumentację, która niewątpliwie ułatwić może w dużej mierze pracę badawczą i techniczną.

Biuro Informacyj Bibljograficznych (Czackiego 3/5 w Warszawe) za udzielane informacje pobiera opłatę, wynoszącą 50 gr. od jednej notatki.

XV Kongres Chemji Przemysłowej odbędzie się w roku bieżącym w Brukseli od 22 do 28 września. Informacyj udziela i zapisy na Kongres przyjmuje Sekretarjat Generalny Kongresu — 132-a Bld Maurice Lemonnier, Bruxelles.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.
Aceton	370 —
Spirytus drzew. techniczny 90/98	160.—
Alkohol metylowy czysty 99/100	240.—
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1.53
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1 25
Azotan amonu	100.—
Azotyn sodowy	120.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50
* Boraks	90 — 100.—
Chloran potasu	180.—
Chlor ciekły	115.—
Chlorek cynku 50° Bé	30.—
* Chlorek wapna bielący	30.60
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22.—
Chlorobenzol	165.—
Chloroform czysty	800.—
„ „pro narcosi“	1.800.—
Dwuwęglan sodowy	38.—
Eter siarkowy	450.—
Formalina 40%	180.—
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220.—
* „ techniczna 85/88%	160.—
Klej kostny	230.—
Klej skórny	250.—
Kwas azotowy tech. 36°Bé za 100% HNO_3	95.—
Kwas cytrynowy zwykły	460 —
Kwas mrówkowy 80%	235.—
Kwas winowy zwykły	520.—
Kwas siarkowy 60° Bé	5 00
„ solny 19°/21° Bé	9.50
Kwas octowy techn. 30%	85.—
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15.—
„ rogową 13/14% N_2	35.—
Octan amylu	470.—
Octan metylu	330.—
Octan sodu	120.—
„ ołowiu	180.—
Oleina	185.—
Oleum 20%	15.—
Olej lniany	145.—
* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Saletra amonowa	100.—
Saletra potasowa	130.—
* Saletra sodowa 15,5% N_2	28.10
* Salmjak raf.	120.—
Siarczan amonu	23.70
* Siarczan miedzi	65—75.—
* Siarczek sodu 60/62%	64.—
Soda amonjakalna 98%	22.50
* „ kaustyczna 97,5%	54.—
Sól glauberska krystaliczna	7.00
Sól Seignette'a (aptek)	420.—
Stearyna	170.—
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.75
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH_3	60.—
Żelatyna techn	400.—

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Celuloidu odpadki:
Fabr. „ALFA“, Bydgoszcz, Garbary 3.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“. Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu
Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Raków. Wyłączna sprzedaż: D/H. Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 6 00 19.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„Fr. KARPIŃSKI Spółka Akcyjna“, Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.

Fotograficzne materjały:
Płyty, błony i papiery do celów techn.: Fabr. „ALFA“, Bydgoszcz, Garbary 3.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM“, Warszawa, Leszno 15, tel. 11.06-81,
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 5.84-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.
Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.
Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA
Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.